

Wpływ dn. 23.V.1944
L. dz. 503/44.....
Przydział.....

SABANILLA
L.dz.90/44

Dnia 6.Maja 1944.r.

R A P O R T O R G A N I Z A C Y J N Y N R . 2 0 .
(Z A K W I E C I E Ń 1 9 4 4 . r .)

I. Kierownictwo Placówki i personel stały.

1) PEDRO - Kierownik Placówki. Personalja znane.

2) JANKOWSKI - Oficer Wywiadowczy. Personalja znane. - Opracowywał raporty KW. Wyjeżdżał służbowo do São Paulo. Prowadził kasę i księgowość. Utrzymywał kontakty z informatorami w Rio. Ekspedjował pocztę przez Tomasza. Opracował raport specjalny z São Paulo. Pracownik wartościowy.

3) PEGAR - Pracownik Placówki. Personalja znane. Współpracował w dziale KW i w prowadzeniu rachunków. Prowadził przegląd prasy. Cenzurował listy ochotników. Prowadził kartotekę KW. Współpracował w redakcji Raportu Sytuacyjnego za miesiąc kwiecień. Pracownik wartościowy.

II. Sieć organizacyjna oraz informatorzy.

A) Rio de Janeiro.

4) MAKOWSKI - Nr.ew. 5185.- Personalja znane. Dostarczał wiadomości z terenu "czarnej giełdy", lecz już w początkach kwietnia wyjechał do Buenos Ayres, skąd powróci dopiero 20.maja b.r.

- 5) BERGER - Nr.ew. 5186. - Personalja znane. | Dostarczyli wiadomości hotelowych.
- 6) BENEDICT - Nr.ew. 5187. - Personalja znane. |
- 7) SZLEM - Nr.ew. 5301. - Personalja znane.
Podtrzymywał stały kontakt, dostarczając kilku wiadomości politycznych i sytuacyjnych.
- 8) BOLESŁAW - Nr.ew. 5188. - Personalja znane.
W okresie sprawozdawczym kontaktował się systematycznie. Dostarczył wielu wiadomości politycznych i wojskowych. Wykonał 4 zadania zleczone. Informator ideowy i wartościowy.
- 9) SYK - Nr.ew. 5307. - Personalja znane.
Podtrzymuje kontakty. W okresie sprawozdawczym dostarczył kilkunastu wiadomości politycznych i wykonał jedno zadanie zleczone.
- 10) ARNOLD - Nr.ew. 5189. - Personalja znane.
W okresie sprawozdawczym był na urlopie poza Rio de Janeiro.
- 11) TERESA - Nr.ew. 5306. - Personalja znane.
W okresie sprawozdawczym dostarczyła 3-krotnie przeglądu listów, pisanych zagranicę Brazylii po polsku i częściowo po niemiecku.
- 12) WETERAN - (bez przydzielonego numeru) - Personalja znane.
Dostarczył szeregu wiadomości o poszczególnych ochotnikach, informował o nastrojach w Domu Zbornym.

B) São Paulo.

- 13) MARTINS - Nr.ew. 5303. - Personalja znane.
W ostatnim okresie wydajność pracy MARTINSA zmniejszyła się w sposób widoczny. Z tłumaczeń jego wynikało, że ma ona utrudnioną swobodę ruchów z powodu braku pokrywy, "nieodstającego zrozumienia jego zadań przez konsula R.P. w São Paulo" i t.p.
Wobec tego wysłałem JANKOWSKIEGO do São Paulo dla zbadania sprawy na miejscu. Szczęśliwy meldunek zawarty jest w Raplocie z Podróży JANKOWSKIEGO L.dz. 94/44. W konsekwencji tego meldunku stwierdzam, że stałe utrzymanie MARTINSA stało się niecelowe. Pomimo, że posiada on niezbędne walory moralne, nie potrafił sobie ułożyć zmienionych stosunków w terenie, bez czego praca jego nie będzie mogła dać ko-

niecznych wyników. Ponadto MARTINS pragnie jak najprędzej wyjechać z São Paulo.

Z uwagi na jego dotychczasową pracę, a w szczególności na to, że dla pracy w Firmie w ubiegłym roku odmówił przyjęcia stałej posady w MSZ, uważam za wskazane utrzymanie MARTINSA do czasu znalezienia przez niego innego zajęcia. Zresztą zobowiązał się on do bezinteresownej współpracy z nami z chwilą gdy znajdzie się na jakimkolwiek innym terenie.

JANKOWSKI w czasie pobytu w São Paulo "wyrównał" stosunki MARTINSA z konsulem, tak, że do czasu wynalezienia i zdecydowania się na nowego współpracownika — praca nie ulegnie przerwie, a nawet powinna być wydajniejsza.

Jednocześnie wykorzystani będą bardziej inni współpracownicy z terenu São Paulo, a w szczególności ZAGŁOBA, który ostatnio bardzo rozwinął swe kontakty, a ponadto stał się człowiekiem zaufania konsula Rogatki i przez to dobrze zorientowanym również we wszystkich materjach, jakie przez ręce konsula przechodzą.

ZAGŁOBA ma możliwość bezpośredniego przekazywania informacji.

W sprawie następcy MARTINSA nadeszły wnioski. Wyszukanie go nasuwa poważne trudności, tak z powodu niewielkiej ilości Polaków znajdujących stosunki w São Paulo, jak i z powodu konieczności bardzo ścisłej eliminacji politycznej.

- 14) ZAGŁOBA - Nr.ew. 5309. - Personalja znane.
Dostarczył kilkunastu wiadomości typu KW, oraz wielu wiadomości terenowych. Zdradzał dużą aktywność i chęć do pracy.
- 15) MOLIER - Nr.ew. 5305. - Personalja znane.
Dostarczył szeregu wiadomości typu KW.
- 16) ŁOZINSKI - (bez numeru) - TUCHOLSKI Włodzimierz, Bolesław.
Magister praw, następnie aplikant adwokacki w Poznaniu. W okresie akademickim i po-akademickim czynny działacz na terenie „Związku Polskiej Młodzieży Demokratycznej” w Poznaniu. Lat cirka 38. Bardzo wyrobiony społecznie. Ostatnie lata przed wojną spędził na Śląsku, gdzie na krótko przed wojną był mianowany Komisarzem Rządowym w zakładach Hohenloego. Służył w Armji Polskiej we Francji. Po ewakuacji do Wielkiej Brytanji otrzymał urlop ze względu na stan zdrowia i przyjechał do Brazylii.

Zna doskonale tutejsze stosunki ponieważ w Brazylii spędził uprzednio kilkanaście lat i kończył tutaj szkołę średnią. Mieszkał

przez blisko 3 lata w São Paulo, gdzie ukończył z pierwszą lokatą Kursa Specjalizacyjnego, zorganizowane przez miejscową Giełdę Bawełnianą i pracował w firmach eksportujących bawełnę brazylijską. Zdołał uzyskać ~~z~~ zaufanie miejscowych, polskich działaczy społecznych i na terenie São Paulo posiada duży autorytet.

Już od szeregu miesięcy pozostawał w kontakcie z JANKOWSKIM, udzielając ~~mu~~ cennych informacji z terenu ~~tego~~, które między innymi posłużyły do opracowania raportu o Stanie São Paulo (komuna).

W końcu kwietnia opuścił São Paulo, otrzymawszy zajęcie w przemyśle drzewnym na terenie stanu Espírito Santo. Stan ten jest ciekawy ze względu na budującą się tam wielką magistralę kolejową, która połączy kopelnie Minas Gerais i montowany ciężki przemysł żelazny z morzem (port VICTORIA). Z budową tą, oraz z rozbudową portu Victoria związany jest wielki napływ cudzoziemców.

TUCHOLSKI w czasie swego pobytu w Rio zgodził się na stałą współpracę bezinteresowną z Placówką, - ustalił sztyf i t.p. Najpoważniejszą trudnością do przewycięzania będzie zorganizowanie komunikacji.

C) Curitiba i stan Paraná.

17) LWOWSKI - Nr.ew. 5198. - Personalja znane.

W okresie sprawozdawczym poczta od LWOWSKIEGO nadeszła 2 krotnie. Nadsyłał materiały stosunkowo słabe. Widać, że się "wyczerpał" w terenie i powtarza te same fakty i wymienia tych samych ludzi. Przy tem wszystkim wrodzona mu, a nie zawsze uzasadniona, zarozumiałość "znawcy terenu" - poważnie przeszkadza mu w poważnym ujmowaniu zagadnień. Dotąd jednak nie stracił całkowicie wartości i mam nadzieję, że po napomnieniach, które wysłaliśmy ~~mu~~, znowu się jego praca ożywi, jak to było już kilkakrotnie..

18) KLON - Nr.ew. 5308. - Personalja znane.

W okresie sprawozdawczym wykonał najlepszą pracę ze wszystkich agentów terenowych Placówki, nadsyłając dużo wartościowego materiału KW, który został zużytkowany w raportach oraz ~~został~~ został przekazany STANISŁAWSKIM.

KLON stara się i widocznie podporządkowuje ~~mu~~ instrukcjom i wskazówkom. Informator wartościowy.

- 19) FELIX - (bez numeru) - Personalja znane.
Służy jako pośrednik dla poczty KLONA i Kubikowej.
- 20) KUBIKOWA - (bez numeru) - Personalja znane.
Podtrzymywała kontakt listowy. Jest pośrednikiem w przekazywaniu poczty i pieniędzy dla KLONA.

III. Sieć towarzyska oraz informatorzy nieświadomi.

- 21) GADUŁA - Personalja znane.
Bardzo żywy kontakt utrzymywany jest z GADUŁĄ. Wielokrotnie udziela ~~informacji~~ wyczerpujących i ciekawych danych politycznych oraz wiadomości z życia wewnętrznego brazylijskich sfer policyjno-urzędniczych.
W okresie sprawozdawczym widziałem się z GADUŁĄ, przy różnych okazjach, kilkanaście razy.
- 22) LADY - Personalja znane.
Podczas kilkakrotnych spotkań udzieliła szeregu wartościowych wiadomości politycznych. Jak dotychczas najlepszy informator bezinteresowny. Wiadomości jej dotychczas zawsze się sprawdzały.
- 23) DZIUNIA - Personalja znane.
W okresie sprawozdawczym na urlopie poza Rio.

IV. Nawiązanie w okresie sprawozdawczym nowych kontaktów.

- Nawiązano kontakt ściślejszy z TUCHOLSKIM, któremu nadano pseudonim "ŁOZINSKI".

V. Opanowanie terenu i ogólne wyniki pracy.

W terenie praca ulegała pewnym wahaniom. I tak KLON z Kurytyby nasyłał materiały dobre i widocznie wzmógł swoją aktywność, gdy LWOWSKI, z tejże KURYTYBY, wpadł w rutynę i znowu się opuścił. Naogół jednak z terenu 3 stanów południowych miałem wiadomości wartościowe i wyczerpujące.

W São Paulo ZAGŁOBA pracował dobrze, gdy MARTINS przeżywał kryzys, powstały z wielu przyczyn, a głównie na skutek utraty dotychczasowej pokrywki. Dla uregulowania tej ważnej sprawy, gdyż São Paulo, przemysłowe i ożywione, jest najważniejszym miastem na terenie pracy Placówki, wysłałem JANKOWSKIEGO. Wyniki tej podróży służbowej zawarte są w raporcie szczegółowym L.dz.94/44, załączonym do poczty z dnia 9. maja b.r.

Ogółem z terenu otrzymałem pocztę z Kurytyby 4-krotnie i z São Paulo 4-krotnie.

W Rio de Janeiro w okresie sprawozdawczym był większy niż zazwyczaj napływ wiadomości KW (również i z terenu). Z tego powodu wysłałem w okresie sprawozdawczym czterokrotnie raporty KW (18.IV.; 25.IV.; 2.V. i 8.V.).

Również wobec ostatnich wypadków politycznych w życiu wewnętrznym Brazylii (Raport Sytuacyjny z Kwietnia b.r.) wiele czasu i starań wymagało zbieranie aktualnych wiadomości. Dla tego cenniejszymi współpracownikami i informatorami w tym okresie czasu byli specjalnie SYK, LADY i GADULA.

VI. Trudności i prośby.

VII. Sprawy budżetowe.

VIII. Zamierzenia na przyszłość.

Wobec zaproszenia, które otrzymałem w charakterze pokrywki od Polonji w Porto Alegre (Rio Grande do Sul), otwierają się możliwości zmontowania pracy w tym mieście, na czym mi ~~to~~ bardzo zależy. STANISŁAW obiecuje pomoc w komunikacji. Są również możliwości personalne, które można będzie rozwiązać przy osobistym kontakcie.

IX. Współpraca z Tomaszewskimi.

Stosunki ograniczają się do ram dotychczasowych.

X. Współpraca ze Stanisławskimi.

Współpraca ze STANISŁAWSKIMI CYWILNYMI w dalszym ciągu ożywiona i systematyczna. Spotkania ze ~~Stasiem~~ Stasiem kontaktowym odbywają się co tydzień w lokalu Placówki. W zeszłym tygodniu złożył mi oficjalną wizytę szef Stanisławskich na Brazylię (Mr. BRADLEY) i wyraził swoje zadowolenie ze współpracy. W dłuższej rozmowie ustaliliśmy dalsze współdziałanie i sposoby wzajemnej pomocy. Ze swej strony podziękowałem Mr. BRADLEY za sumienność i pozytywną współpracę Mr. LIODAS'A- ("liaison officer") z Placówką i podkreśliłem dwustronność tej współpracy.

Ustaliliśmy, że oprócz zwykłego kontaktu z Mr. LIODAS' - 600

będziemy się okresowo spotykali we dwóch ^z mr. BRADLEY dla omówienia spraw ogólnych. Sam mr. BRADLEY interesuje się bardziej sprawami politycznymi, przyczym prosił, aby dostarczać mu również od czasu do czasu opracowania sytuacyjne, tłumaczone na angielski. (Tak, jak to robiłem dotychczas z KW)

STANISŁAWSCY WOJSKOWI podtrzymywali ze mną kontakt towarzysko-osobisty, a kpt. WALTERS odwiedzał mnie w "sprawach neutralnych" kilkakrotnie. Również, ponieważ sam odjeżdża w końcu maja do Włoch, złożył mi oficjalną wizytę w "biurze attaché wojskowego" w towarzystwie swojego następcy por. ALAMEDA.

XI. Różne.

Pedro